

Sukututkimusmatka Sveitsiin, Itävaltaan ja Saksaan

PETRI JOKINEN (S)

Sukututkimusprojektimme huipennusta, DNA-näytteiden avulla tehtävää kartoitusta Keski-Euroopan Schnellmanneista lähti toteuttamaan ryhmä, johon kuuluivat yhdistyksen puheenjohtaja Jussi Snellman (G), sukututkimusprojektin projektipäällikkö ja matkanjohtaja Henrik Snellman (P) sekä tiedotuslehden päätoimittaja Petri Jokinen (S). Asiantuntijana toimi Helsingin Yliopiston oikeuslääketieteen laitoksen professori Antti Sajantila. Yleisradion tiedetoimittaja Marko Pulkkinen ja kuvaaja Juha Heikonen olivat mukana tekemässä matkastamme tv-dokumenttia Ylen Teema-kanavan ohjelmasarjaan "Tutkittu juttu". Matka tehtiin 5.-12.2.2006. Tämä matkakertomus on koottu Jussin, Henrikin ja allekirjoittaneen muistiinpanoista.

Tutkimusprojektin tavoitteena on saada tieteellisesti joko vahvistettua tai suljettua pois se oletus, että sukumme alkujuret olisivat Keski-Euroopassa. Tähän päätelmään olivat aikaisemmat sukututkijat tulleet arkistolöydösten sekä henkilö- että paikannimistöön liittyvien samankaltaisuuksien - "snellmanilaisuuksien" perusteella. Matkan ajankohta oli sovitettava sen mukaisesti, että Yleisradion dokumenttiohjelma ehtisi valmistua ennen toukokuun 12. päivää.

Viime kesästä lähtien oli tehty matkaan liittyviä valmisteluja. Oli oltu yhteydessä suurlähetystöihin. Oli haettu Saksan, Sveitsin ja Itävallan puhelinluetteloista Schnellmann/ Snellman - nimisiä henkilöitä. Oli oltu suoraan yhteydessä em. kohdemaista jo löytyneisiin asiasta kiinnostuneisiin ihmisiin. Ja oli tehty lukematon määrä muuta valmistettavaa työtä. Eri lähteistä kerättyjen tietojen nojalla päädyttiin loppusyksyllä siihen, että tutkimusmatkamme kannattaisi suunnata Sveitsiin. Joulukuun alussa lähetettiin yli 150 sveitsiläiselle Schnellmannille kirje, jossa kerrottiin projektistamme ja tiedusteltiin vastaanottajan kiinnostusta asiaamme kohtaan.

Normaalit joulukiireet lähes unohtuivat ja tammikuunkin illat vierähtivät pikkutunneille saakka projektiryhmäläisten suunnitelmassa matkareittiä, minuutin tarkkaa matkaohjelmaa, esitelmiä ja tutkimuskohteita. Matkareitti ja ohjelma-kin ehti muuttua tammikuun aikana tuskastuttavan moneen kertaan. Henrik heitti suunnitelmia aina vaan uusista käyntikohteista. Petri puolestaan yritti huolehtia siitä, etteivät päivittäisen liian pitkät ajomatkat ja liian lyhyet siirtymäaika-arviot muodostuisi käytännön ongelmiksi.

Sveitsissä kontaktihenkilöksi löytynyt herra Werner Schnellmann järjesteli seminaaria paikallisille Schnellmanneille. Saksassa Schnellmannshausenin kylän internetsivuilla kerrottiin suomalaisten sukututkijoiden olevan tulossa 11.2. kertomaan projektistaan.

Varsin suuri määrä tavanomaisesta

poikkeavaa työtä näkyi ja tuntui varmasti jokaisen ryhmämme jäsenen kotonakin. Onneksi kuitenkin ymmärrystä löytyi – olihan edessä sentään ainutlaatuinen tilaisuus. Oman lisänsä kiireisiin tuottivat myös sekä Henrikille että Jussille samana ajankohtana toteutuneet muutokset työelämässään.

Kaikki saatiin kuitenkin valmiiksi niin, että kylmänä helmikuuisena aamuna ryhmämme kokoontui "sovittuna aikana sovituksessa paikassa".

Sunnuntai 05.02. Helsinki – Zürich

Tapaaminen Helsinki - Vantaan lentokentällä aamulla 06.00. Jussi, Petri ja Ylen ryhmä, Marko ja Juha tulivat pääkaupunkiseudulta, Henrik Turusta. Henrikin ajomatka Turusta Espoolaisen autoliikkeen pihalle (lainassa olleen auton palautus) alkoi 03.00 - valvotun ja kiireisen valmistelupäivän jatkoksi. Pakkasta Lohjanharjun kohdalla auton ulkolämpömittarin mukaan lähemmä -30°C. Espoosta taksilla lentokentälle. Ylen porukka oli jo tarkistuttamassa kalustoaan. Kuvaukset alkoivat heti check-in-jonossa.

Turvatarastuksen jälkeen oli hetki aikaa tuliaisten oston vastaanottokomiteoiden jäsenille eri paikkakunnilla; mm. Fazerin sinistä, Mesimarja- ja Lakkalikööriä. Toki olimme varanneet mukaan myös sukumitaleita, tuoreinta tiedotuslehteä sekä erikseen tätä matkaamme varten painettuja saksankielisiä suvun esittelytauluja.

Lento sujui ilman kummelluksia ja vatsanpohjassa tuntuva jännitys alkoi tiivistyä laskeutumisliidon alkaessa – onko Werner Schnellmann vastassa ja minkälainen on vastaanotto, saammeko DNA-näytteitä, mitä muuta saadaan selville?

Herra Werner Schnellmann oli meitä vastassa "Snellman" ja Suomen vaaku-na -kyltin ja ystävällisyytensä kera. Tyylikäs herra valkoinen samettikaulaliina kaulassaan. Yle juoksuutti meitä heti alkuunsa pyytämällä meitä suorittamaan tullista uloskävelyn uudelleen. Tullimiesten ihmetellessä kävelimme takaisin

vihreän linjan läpi väärään suuntaan. Amatöörinäyttelijöiden tulikasteen ensimmäinen varsinainen ohjattu otos. Kollektiivinen epäily näyttelijänkykyjämme kohtaan alkoi tasaisesti voimistua.

Siirryimme kahville suunnitelman mukaisesti. Werner Schnellmann tarjosi meille tervetulon ja näkemisen kunniaksi kahvit eräässä Klotenin lentokentän pystybaarissa. Kävimme läpi tulevien päivien ohjelmaa. Paikalla oli myös Wernerin poika Christian, joka ystävällisesti vahti matkatavaroitamme ja Ylen kalustoa kahveja nauttiessamme.

Seuraavaksi autovuokraamon tiskille. Samassa yhteydessä Werner jakoi jokaiselle oman valmiiksi painetun nimikyltin takinrinnukseen laitettavaksi, aivan kuin suuremmisakin konferensseissa. Erinomainen huomio joka tapauksessa, ja osoitus sveitsiläisestä tehokkuudesta.

Uudehko ja hyväksi osoittautunut autovalintamme, yhdeksänpaikkainen VW Caravelle odotti meitä. Tilaa oli ruhtinaallisesti ja se myös käytettiin ja tarvittiin kokonaisuudessaan. Ainoa pieni miinus ilmeni myöhemmin: lämmityslaitteen teho ei riittänyt keskieuropallaisessa talvessa takajalkatilaan. Werner pelkääjän paikalla ja oppaanamme lähdimme ajamaan kohti Zürichiä Jussin ottaessa ensimmäisen ajovuoron.

Kohti hotelli Rexiä. Ihan hyvä, kukkulan ylärinteellä sijaitseva hotelli. Kivat huoneet ja kohtuulliset, mutta matkan kalleimmat majoitushinnat. Tavarat huoneisiin ja sitten siirryimme kole-an ja kirpeän sään (pakkasta pari astetta) vallitessa kävellen kohti Zürichin keskustaa. Sunnuntai kun oli, emme heti löytäneet sopivaa lounaspaikkaa. Sitten Werner äkkäsi viedä meidät rautatieasemalla sijaitsevaan varsin mukavaan ja avaraan ravintolaan, jossa saimme murua rinnan alle. Sieluammekin ravittiin yltäkyläisesti kunnollisenkokoisen sveitsiläisen puhallinorkesterin soittaessa täysin palkein aivan pöytäme vieressä. Spetzli ja paikallinen olut maistuivat - elämä alkoi voittaa. Pöytään kannettiin kohtalomaisesti Brauerai Rosengarte-

nin Einsiedler Lagerbier, jonka pullon etiketin tunnuksena on kaksi toisensa kohtaavaa varista (tai korppia / naakkaa). Onko nyt kyseessä ennuste, joka kuvaa kahden kauan sitten toisistaan eksyneen sukulaishaaran jälleenkohtaamisesta, vai jääkö asia vielä avoimeksi kuten lintujen nokat, jotka ikuisesti ulottavat toisiaan kohti koskaan aivan toisiaan saavuttamatta?

Jatkoimme siis ravittuina kävelyretkeä ympäri Zürichiä. Pitkin kalleinta ostoskatua Bahnhofstrassea, jossa ihmettelimme joukolla käsilaukkujen ja pikkuesineiden hintahaitarin yläpäättä. Hiljalleen kohti Zürich-järven rantaa. Siellä poikkesimme jälleen kahville. Keskusteluissa kukin selvensi käsityksiään ja näkemyksiään sukututkimuksesta ja edessä olevista haasteista. Werner esiteli Sveitsin eri suvuista kertovaa kirjaa – tottahan siellä oli muutama sivu myös Schnellmanneista. Ylen miehet pyörittelivät silmiään ja ihmettelivät mistä moinen paatos on voinut ylipäänsä saada alkunsa. Tähän emme taida itsekään osata vastausta antaa.

Jatkoimme matkaa ja poikkesimme Frauenmünster-kirkkoon, jonka vaikuttavat lasimaalaukset ovat Marc Chagalin käsialaa. Edelleen ohi ammattikiltojen talojen, muinaisten roomalaisten löydösten ja Pyhän Petrin kirkon (mahtava kellotaulu) ylös mäelle, josta paikkakuntaa on muinoin puolustettu. Komeat maisemat avautuivat kaupunkiin, rinteille ja alla liplattavalle Limmatille. Jules Verne –näköala/tähtitorniravintolaan siirryttiin nauttimaan virvokkeita ja ihailemaan näkymiä ympäri Zürichiä. Katselimme jo hiukan kaihoisasti kaukana näkyvää vuoren rinnettä, jossa hotellimme sijaitisi. Huolestuttiko jotakuta kenties paluumatkamme ylämäkiosuus? Ennen kuin pääsimme hotellille kävimme vielä Grossmünster-kirkossa, jossa ihailimme Charlemagnen eli Kaarle Suuren patsasta. Löytyipä matkan varrelta isäntämme Wernerin harrastuspiiriä sivuava pienoismallikauppa höyrykoneineen, junaratoineen ja muine teknisine leluineen. Taisi kauppa olla aika monen seurueemme ”pojan” mieleen.

Tässä välissä professori Antti Sajantilakin oli jo päässyt hotellille, ja kokoonpanomme oli näin täydentynyt alkuviiikon koitoksia varten. Tavatessamme viisituntisen kävelyn jälkeen hotellin aulassa professori vaikutti hyväntuuliselta, mutta tarkka lääkäri pani heti merkille pitkän kävelyretken ja viimeisen ylämäen aiheuttamat rasitukset kasvoiltamme.

Pienen lepo hetken jälkeen siirryimme koko porukka vielä kävellen (tietysti) alamäkeen illalliselle italialaiseen ravin-



Werner Schnellman kertoo Zürichin nähtävyyksistä, historiasta ja nyky-päivästä. Henrik ja Jussi kuuntelevat, Ylen Juha Heikanen kuvaa.



Nähtävää ja kerrottavaa riittää. Vasemmalta Werner, Henrik, Marko, Jussi ja Juha.



Zürichin keskustaa Limmatin rannalla. Taustalla kirkontornit vasemmalta Grossmünster, Frauenmünster, ja St. Petri.

tola Liguriaan, jossa saimme jälleen nauttia hyvästä ruoasta ja erinomaisesta Werner Schnellmannin seurasta. Werner esitti myös ensimmäiset ajatuksensa mahdollisesti seuraavana aamuna toteutettavasta DNA-näytteiden otosta. Vaihtokutti lupaavalta.

Paluu tapahtuikin onneksemme raitiovaunulla. Toivotimme Wernerille hyvät yö - hän lähti kohti kotiaan omalla autollaan. Ennen levolle asettumista kokeiltiin ensimmäisen kerran kannettavan tietokoneen langattomia yhteyksiä hyödyn-tämällä sukuyhdistyksen Internet-sivujen päivitystä. Ei onnistunut, ei yhteyttä.

06.02. Maanantai

Aamuherätyksen ja aamiaisen jälkeen siirryimme Wernerin opastuksella Zürichin Yliopiston oikeuslääketieteen laitokselle professori Walter Bärin luo. Professori Bär esitteli lyhyesti laitoksensa toimintaa. Jussi kertoi sukuyhdistyksestä ja Henrik sukututkimuksesta ja tästä projektistamme yleisesti. Tätä seurasi professori Antti Sajantilan esitys Snellmann-suvun Y-haploiditutumuksesta (ks. professori Sajantilan artikkeli toisaalla tässä lehdessä). Näin pääsimme itse asiaan. Kukapa olisi uskaltanut toivoa, että Werner otti asian heti omakseen ja tarjoutui aivan ensimmäiseksi Sveitsin Schnellmannien DNA-näytteen antajaksi. Miksiköhän muuten Sveitsissä näyte otetaan kivuttomasti pumpulipuikolla posken sisäpuolta kevyesti hieroen, ja miksi professori Sajantila oli meiltä Suomessa ottanut näytteet kivuliaammin verta kupaten? Se jäi meille hiukan epäselväksi. Totesimme myöhemmin sen kyllä kenties johtuvan professori Sajantilan

kujeilevasta luonteesta. Joka tapauksessa saimme vielä neljä näytteenottopakkausta mukaan tulevaa Wangenin seminaariamme varten, kaiken varalta. Näin Ylekin sai purkitettua sen mitä toivottiin, paikallisen näytteenottotilanteen. Tuloksia jouduttaisiin odottamaan kuitenkin vielä viikko.

Lopuksi sovittiin yhteistyön jatkamisesta. Tähän on hyvät mahdollisuudet semminkin, kun professori Bärin vaimo on suomalainen! Ulkona suoritimme jälleen ohjattuja kuvauksia, ja aloimme suunnitella siirtyvämme Hollywoodiin, eli edessä olisi uran vaihto meillä kaikilla. Euforista tunnelmaamme latisti paluu parkkipaikalle, jossa totesimme jonkun paikallisen autoilijan jättäneen pitkän mustan naarmun vuokra-automme kylkeen. Onneksi olimme lisämaksulla pienentäneet auton kaskovakuutuksen omavastuuta. Palattiin hotelliimme, jonka suositussa ravintolassa meillekin maistui lounas. Seuraavaksi suuntasimme kohti Wangenia.

Werner selosti matkan varrella näkymiä ja kertoi paikallishistoriasta. Hän myös vei meidät Zollikonissa, Zürichjärven rannalla sijaitsevalle suomalaisten lentäjien muistomerkillä. Syyskuun 7. päivänä 1920 olivat majuri V.W. Mikko-la, luutnantti R.L. Durchman, vänrikki C.E. Leijer ja mekaanikko C. Riva siirtämässä Italiasta hävittäjiä Suomeen. Koneiden jäätyminen seurauksena kaikki syöksyivät maahan tai järveen. Sveitsiläinen Suomen ystävien yhdistys on pystyttänyt tämän muistomerkin, ja siellä järjestetään vuosittain pieni seremonia maanmiestemme muiston kunniaksi. Professori Sajantila käytti kontaktejaan ja soitti Suomeen sotahistoriallisia muis-

tomerkkejä ja hautoja hallinnoivalle virkamiestuttavalleen ja tenttasi häneltä tunteko muistomerkin. Eipä tuntunut tuntevan. Näin saimme tämänkin tärkeän tiedon toimitettua Suomeen. Tunsimme ole-vamme tärkeällä kulttuurihistoriallisella retkellä.

Ajomatka kohti Wangenia, Sveitsin Schnellmannien kantamaita oli mielenkiintoinen. Kauniita näkymiä - alppi-maassahan toki nyt oltiinkin. Poikkesimme erääseen Schnellmann-sukuiseen maataloon. Talon ulkoseinät olivat todella taidokasta paikallista, puisista mosaiikkipaloista koottua paneelia. Talon vanhaemäntä oli vastikään jäänyt leskeksi. Siitä huolimatta ”sukulaiset” Suomesta toivotettiin tervetulleiksi. Pian paikalle ilmestyi myös miniä, ja hetken päästä parivuotias tuleva nuori-isäntä. Pöydän ääressä tarkasteltiin Wernerin hahmottelemaa sukupuuta. Siihen löytyikin hetkessä vanhanemännän virkeästä muistista paljon täydentävää tietoa. Keskustelun lomassa annoimme tuliaisiksi tiedotuslehtemme. Ja nautittiinpa siinä pikaisesti vielä lasilliset paikallista viiniäkin. Todella lämminhenkinen ja mukava pikkuvisiitti.

Siirryttiin Wangenin kunnantalolle, jossa ryhdyimme valmistelemaan omia esityksiämme. Järjestelyt olivat varsin tehokkaat ja mainiot. Yllätyksemme oli suuri, kun paikalle ilmaantui yli kolmekymmentä Sveitsin Schnellmann-suvun jäsentä. Wernerin vaimo oli ystävättärensä kera omalla kustannuksellaan järjestänyt herkullisen kahvitarjoilun vieraille. Wangenin Rouva Pormestari käynnisti seminaarimme ja esitteli lyhyesti Wangenin kunnan historiaa ja nykytilaa. Sen jälkeen Werner esitteli meidät, ja pääsimme asiaan Jussin avatessa Suomen Snellmannien osuuden. Sukuyhdistyksen esittelyn jälkeen Henrikillä oli kunnia kertoa jonka sukututkimustiedosta, jonka valossa olemme toimineet, ja esitellä professori Antti Sajantila, joka jatkoi ansiokkaasti DNA-osuudella. Päätoimittaja suoritti Ylen kaksikon ohella eri tilanteiden kuvallista dokumentointia sukulehteä, internet-sivuja ja muita mahdollisia tulevia käyttötarpeita ajatellen.

Päästyämme esityksien loppuun Werner kiitti ja esitteli paikallisen taidehistorioitsijan, filosofian tohtori Albert Jörgerin, joka kommentoi esittämiämme tietoja. Sitten alkoikin valtava puheensorina, kun Sveitsin Schnellmannit pääsivät vauhtiin. Kysymyksiä sateli, ihmiset tulivat juttelemaan, ja he keskustelivat keskenään varsin paljon. Näytti olevan ensimmäinen kerta, kun olivat näin keskenään kokoontuneet. Meitä yllätti se perusteellisuus, jolla he olivat valmistau-



Professori Bär ottaa Werner Schnellmannilta DNA-näytteen,



Retkikunta Zürich-järven rannalla Zollikonissa. Vasemmalta Jussi Snellman, Henrik Snellman, Werner Schnellmann, Petri Jokinen ja professori Antti Sajantila.



Wangenin seminaariin osallistuneita Schnellmanneja filosofian tohtori Albert Jörgin (istumassa keskellä) ympärillä tutkimassa paikallisia dokumentteja.



Antti, Henrik ja Jussi paikallisen toimittajan David Mynallin haastattelussa.

tuneet tapaamiseen. Yhdellä jos toisella oli mukanaan kaikenlaisia sukupapereita ja -puita, joita he innokkaasti keskenään vertasivat. Ja jälleen oli yllätyksemme melkoinen, kun professori Antti Sajantila kertoi näytteenottoasettien loppuneen kesken - hän oli suorittanut kaikessa hiljaisuudessa omaa DNA-tutkimustyötään seminaarihuoneen keittiösyvennyksen takaosassa.

Lopuksi Werner kiitti kaikkia ja esitti ajatuksen, että Sveitsin Schnellmannien tulisi koota tarkistettu ja täydellinen sukupuu. Näin sitten tässä positiivisessa hengessä hyvästelimme Wangenin ja lähialueiden Schnellmanneita, ja lähdimme ajamaan kohti Zürichin hotelliamme. Matkalla pysähdyimme mukavaan ravintolaan keskelle järvikannasta. Sukuyhdistys tarjosi Wernerille, vaimollensa ja tämän ystävättärelle illallisen kiitoksena järjestelyistä.

Hotellille saavuttuamme Werner suuntasi taas omaan kotiinsa. Sukuyhdistyksen edustajat tunsivat kuitenkin kaipaavansa jonkinlaista epävirallista palaveria ja yhteenvetokeskustelua ensimmäisen seminaarin vaikutelmista, seminkin kun Ylen herrat vetäytyivät lakisääteiselle lepotaulle eli yöpuulle. Lähdimme etsimään hotellin läheltä jotakin sopivaa palaverin pitopaikkaa. Sellainen löytyikin - vaikka olimme jo melkein toivomme menettäneet - jyrkähkön mäen yläpäästä sivukadun varrelta. Varsin viihtyisässä pikkuravintolassa juttua riitti valomerkkiin saakka ja vähän pitemmällekkin. Paikan ystävällisestä palvelusta oli mukava nauttia ja samalla hiukan rentoutua tämän matkamme ensimmäisen vaiheen jälkeen.

07.02. Tiistai

Aamulla aamiainen, hotellilaskun maksaminen ja suunnaksi Itävallan Thaur. Sveitsissä tiet ovat hyviä ja autot toimivat, ei ongelmia. Matka jatkui hyvissä tunnelmissa kohti Itävaltaa. Ajovuoro annettiin Markolle. Juha kuvasi etupenkiltä meitä ja maisemia. Rajanylitys oli omituinen tapahtuma. Siirryimme Sveitsistä Itävaltaan itse asiassa kahdesti, sillä meitä kierrätettiin edestakaisin Ylen kamerakaluston tullipapereiden leimausten vuoksi. Henkisesti tästä järkyttyneinä siirryimme välittömästi rajan tuntumassa olevaan kahvilaan tauolle ja pikku välipalalle. Jatkoimme matkaa alppien kasvaessa hiljalleen ympärillämme.

Vihdoin saavuimme Thaurin pieneen ja viehättävään kylään, lumisateessa ja varsin talvisen kelin vallitessa. Hotelli Gasthof Purner, jota paikallinen vastaanottokomitea, eli opettaja Josef Bertsch oli

suositellut, osoittautui erinomaiseksi vaihtoehdoksi. Varsin viehättävä alppityylinen hotelli. Jälleen Ylen kuvauksia – ”Snellmanien etsintäpartio” ajaa lumisateessa hotellin pihaan. ...

Tavarat sisään ja huoneeseen. Ikkunasta näkyy kaunis kirkon torni, lieneekö tuo Heinrich der Snellmanin aikanaan rakennuttama torni, vai onko se torni, joka näkyi lähempänä hotellia toisella puolella? Langattomat yhteydet eivät taaskaan toimi, internet-sivuja ei voi päivittää. Koko tämä langattomuus alkaa tympiä käsitteenä, mikään ei toimi kunnolla koskaan, paitsi laskutus. Kylpylätasoisessa hotellissa olisi suomalainen saunakin, mutta siitä ei taideta ehtiä nauttia. Kylän arkistot kutsuvat voimakkaammin tutki-joitamme.

Otamme yhteyttä paikallishistorioitsijaan, opettaja Josef Bertschiin, joka tulee meitä noutamaan ja opastaa meidät Thaurin kylän historialliseen arkistoon. Varsin siisti ja pieniä yksityiskohtiaan myöten tarkasti järjestetty paikallistietoja sisältävä arkisto. Hän ryhtyy meille selvittämään Heinrich der Snellmanin henkilöhistoriaa. Käy selville, että mainittu Snellman on toiminut varsin tärkeässä tehtävässä 1300-luvun lopulla; hallitsijan sijaisena tämän ollessa matkoilla. Oikeudenjakaja ja linnanherra, joka toimi pitkään Thaurin linnan isäntänä. Linnan rauniot ovat Thaurin kylän vieressä kukkulan päällä. On selvinnyt, että Snellmanit ovat ilmeisesti tulleet Augsburgin suunnalta.

Heinrich der Snellman rakennutti hotellin vieressä olevan kirkon pohjoispuolen tornin, joka on kestänyt suuria maanjäristyksiä, joita alueella mm. 1600-luvulla ilmeni. Kyseiset järistykset tuhosivat Thaurin linnan kivikasaksi ja muutamaksi muurinpätkäksi. Vankkaa ja perusteellista tekoa siis sen aikaisen Snellmanin kirkontorni. Heinrich der Snellmanin hautakivi on kirkon sisällä pääalttarin pohjoispuolen sivualttarin vieressä kunniapaikalla. Hautakivi on vuonna 1700 tehty kopio alkuperäisestä. Siksi hautakiven vaakunassa oleva sahakin on päivittynyt 1300-1400 -luvun sahasta 1700-luvun pokasahamuotoon. Alkuperäinen kivi hajosi kirkon remontin yhteydessä lattian hautakiviä seiniin siirrettiessä.

Arkistossa vietimme monta tuntia. Ylen miehet luovuttivat ja lähtivät kaikkensa antaneina lepäämään, me jatkoimme. Petrin piti myös mennä muita aikaisemmin varmistamaan, että hotellimme ravintolan keittiö olisi vielä auki siinä vaiheessa, kun tutkijat vihdoinkin maltaisivat poistua arkistojen aarteiden ääreltä. Keskustelimme Snellman-suvun tun-



Thaurin kirkon torni hotellimme kulmalta nähtynä.



Thaurin paikallishistorioitsija, opettaja Josef Bertsch.



Thaurin linnasta aikoinaan tehty piirroskuva.

nuksena olevasta sinetistä. Josef esitti, että keppi tai työkalu vaakunassa olevan miehen kädessä voisi olla saha. Kun oivalsimme selittää hänelle, että jos sinettimiehen jalvoja jatkaa, niin myös työkalua tai keppiä voi luontevasti jatkaa vaikka jouseksi. Näin saimme uutta tietoa ja oivallusta itsellemekin.

Kaikille meitä avustaneille henkilöille oli varattu tuliaisiksi tiedotuslehtiämme, sukutauluja, mitaleita jne. kullekin arvonsa, tilanteen edellytysten ja vasta-uuoroisuuden periaatteen mukaan. Josefille, Thaurin arkistoon annettiin kartonkiin printatut sukuselvytykset – saksankieliset tietenkin. ”Lahjaseremonian” jälkeen siirryimme vihdoinkin Hotelli Purneriin illastamaan – Josef Bertsch sai puolestaan nauttia vieraanvaraisuudestamme. Kevyt illallisannos koostui esim. kottikärryllisestä erilaisia pihvejä. Kyseinen annos oli virallisesti vain yhdelle, mutta onneksi muut saattoivat avustaa kottikärryjen tyhjennyksessä. Illan päätteeksi huoneeseen, jossa totesimme, että langattomat yhteydet eivät toimineet edelleenkään, eli ainoa vaihtoehto oli yrittää nukkua.

08.02 Keskiyö

Erittäin varhainen aamiainen klo 06.30. Ajatus oli osallistua aamumessuun siinä katolisessa kirkossa, jossa Heinrich der Snellman lepää. Siirryimme Josefin kanssa kirkolle, mutta se onkin sattumalta kiinni. Aamumessu on vuorella sijaitsevassa kirkossa tänään. Aamumessun pitopaikka kiertää neljän Thaurin kirkon kesken. On mistä valita, nyt meitä ei onnistunut. Kuvasimme aamumessussa kirkkoa eri puolilta. Siirryimme täydennysaamiaiselle. Ja uudestaan kirkolle.

Josef oli hommannut avaimen, joten pääsimme tutustumaan kaikessa rauhassa Heinrich der Snellmanin hautakiveen, sekä kauniiseen pikkukirkkoon. Yle sai taas materiaalia kirkkoon menosta ja Josefin selvityksistä paikkakunnan merkikihenkilön aikaansaannoksista.

Seuraavaksi lähdimme kohti Thaurin linnan raunioita. Automme toimi paksussa lumessa ja ylämäessäkin onneksi moitteettomasti. Loppumatka tarvottiin kohti linnan raunioita jalan. Lumen keskellä sumussa kohoavat linnan rauniot olivat komea näky. Linna on aikoinaan ollut varsin mahtava. Se on ollut yksi Tirolin alueen tärkeimmistä linnoista. Linnan sijaintia ei ole jälkeensä kyetty täysin ymmärtämään. Josefin tulkinnan mukaan sijainti selittyi sillä, että linna on suojannut läheisiä suolakaivoksia. Suola oli erittäin tärkeä raaka-aine 1300- ja 1400-luvuilla. Linnan muureja ja esilinnaa tai eteisporttirakennelmia on vielä jäljellä. Josefin johdolla paikalliset vapaaehtoiset ovat linnaa restauroineet viimeiset 3 - 4 vuotta.

Kahlasimme lumessa jyrkkiä rinteitä ylös raunioiden yläpään kohtaan, jossa on muistolaatassa vanha kuva linnasta. Voi jospa linna olisi säästynyt vuosisatojen saatossa. Josef tömisteli jaloillaan ja kertoi, että maanpinnan alla on vielä avaamattomia osia linnasta. Mitä sieltä vielä löytyykään? Kesäisin elokuussa raunioilla esitetään oopperaa, kuten Savonlinnassakin. Rajoitettu katsojamäärä, loppuunmyydyt esitykset. Tässäkö tulevan sukumatkan kohde? Josef kertoi että tekeillä on lähivuosina jonkinlainen ravintola ja lepopaikka raunioilla vierailuille turisteille.

Siirryimme alas Thaurin kylään ja hyvästelimme Josefin kiitosten kera. Etsiesämme reittiä pois kylästä saimme vielä lopuksi kauniita kuvia Heinrich der Snellmanin hautapaikkana toimivasta kirkosta.

Ajo kohti Saksaa alkoi. Kuljettajia vaihdellen matka taittui mukavasti. Alpit madaltuivat hiljalleen ja kutistuivat lopulta maahan, olimme tasangolla. Tie kääntyi pohjoiseen kohti Müncheniä, jonne päästyämme investoimme Münchenin karttaan. Lopulta löysimme oikean osoitteen ja ”Staatarchiv Münchenin”. Edellisenä päivänä meille puhelimesta ilmoittautunutta herra ”Glückswurffia” ei kuitenkaan kukaan tuntenut. Varsin remakan saksalaisten virkamiesten ja -naisten ryhmän naurun saattelemana lopulta eteemme ilmestyi nuori poninhäntäinen mies. Hän esittäytyi kertoen olleensa puhelinyhteydessä sukuyhdistyksemme edustajaan edellisenä päivänä. Nimisekaannusta anteeksi pyydel-

leen päädyimme nopeasti toteamaan, että kyseisessä arkistossa ei uutta tietoa ollut meille. Siirryimme hänen vihjeestään naapurissa olevaan toiseen arkistoon, joka oli juuri menossa kiinni. Snellmanilaisella sinnikkyydellä yhdistettynä silkihansikkain muotoiltuihin ylikorrekteihin verbaalisiin toiveisiin kaikkein khoteliaimmalla saksankielellä saimme varsin töykeän ja itsetietoisien sekä -riittoisen arkistorouvan vihdoon ottamaan meidät tosissaan. Mutta vesiperä tuli täältäkin. Täysin Müncheniin kyllästyneenä jatkoimme kohti Schrobenhausenia.

Majoituimme varsin mukavaan ja edulliseen pieneen majataloon (Gästehaus Walter Eder). Herkullisen, Ylen tarjoaman ja majatalon isännän itsensä valmistaman ja tarjoileman illallisen jälkeen

yöpuulle. Langattomat yhteydet eivät toimineet lainkaan, matkapuhelin juuri ja juuri.

Torstai 09.02 Schrobenhausen – Schnellmannskreuth - Pöttmes

Aamiaisen jälkeen jäisiä ja liukkaita teitä pitkin jatkuvasti huononevassa säässä kohti Schnellmannskreuthin kylää. Vais-tonvaraisesti ilman karttaa yhteyshenkilön herra Schimmelin kotipihan eteen parkkiin, josta soitto hänelle. Hän huikkasi puhelimeen ”jättäkää auto siihen ja kävelkää 30 metriä, olen ovella vastaan”. Siisti baijerilaiskoti, jossa lämmin vastaanotto. Läsä herra ja rouva Schimmelin lisäksi paikallishistorioitsija, toimittaja Carola Wagner. Herra Wilfried



Linnan raunioita sumuisena talvipäivänä.



Josef Bertsch kertoo ja Thaurin linnan historiasta, Jussi ja Henrik kuuntelevat, Juha kuvaa ja Marko sekä Petri oman kameransa takana yrittävät olla häiritsemättä kuvausta.

Schimmel kertoi hieman Schnellmannskreuthin historiaa ja nykypäivää. Aktiivinen noin 250 hengen kyläyhteisö, jonka urheiluseuraan kuuluu 150 kyläläistä! Herra Schimmel on myös paikallisen sotaveteraani- ja reserviläisyhdistyksen puuhämies ja vapaapalokunnan kantavia voimia.

Aloitamme tuliaisilla. Sukutaulut, sukukirja ja tiedotuslehti ojennetaan herra Schimmelille. Meille on valmistettu jo pieni makkaralounas. Tuoreita Weisswurstveja, Wienereitä, erilaisia oluita ja suolaisia Pretzeleitä. Aterian jälkeen siirrymme ensin Pöttmesiin ja saamme tavata Pöttmesin pormestarin, joka antaa muistoksi solmioneulat. Sukuyhdistys luovuttaa puolestaan suvun esittelytaulut ja sukumitalin. Herra pormestari toimii myös Schnellmannskreuthin pormestarina.

Jatkamme seuraavaksi kävelen kohti Schnellmannskreuthin kirkkoa, jonka torni on rakennettu ilmeisesti jo 1200-luvulla. Kirkko on siihen sitten liitetty myöhemmin. Torni on mitä ilmeisimmin alun perin nk. puolustustorni, ikkunat sisäpuolella ovat vielä jousiampujia varten viistetyt ja muurit ovat paksut. Herra Schimmel on itse rakentanut kirkon siivalttarien ”kaapit”, varsin taidokasta puutyötä.

Sitten kylän hautuumaalle etsimään edesmenneen sukututkijan, herra Niko Buchnerin hautakiveä. Leskeltä saadun kuvauksen perusteella kiveä ei kuitenkaan löydetty. Päätämme jatkaa matkaa kohden Schnellmannskreuthin kylänraittia, jota ympäröivät paroni von Gumpenbergin omistamat rakennukset. Samalla saamme ihailia baijerilaiseen perinteeseen kuuluvaa nk. Maibaum-toukokuuta, jonka pystytykseen ja tekoon liittyy paljon hauskoja perinteitä. Toisen kylän Maibaumin voi nimittäin yrittää varastaa. Tässä onnistunut joukkue saa pyyttää melkoiset olut- ja ruokalunnaat puun palautuksen hintana.

Palaamme lopuksi herra Schimmelin luokse ja nauttimaan herkulliset munkikahvit. Isäntäväkemme saa vielä kuulla Henrikin selostuksen matkamme tarkoituksesta ja vaiheista. Tuliaksiksi Suomeen saamme paikallisen urheiluseuran hihamerkkejä ja pari Snellmannsuvun kolmisahavaakunalla varustettua lautasta. Osin aurinkoinen sää on muuttunut sakeaksi lumiräntätuiskuksi.

Yle järjestää meille kuitenkin lavastetun Schnellmannskreuthiin saapumisen varsin myrskyisäksi äityneen talvisen lumipyryn piiskatessa kuvaajaa ja toimittajaa, jotka ovat asemoineet itsensä pelon reunalle. Ajamme hitaasti ja hartaasti ja teemme ylimääräisen kierroksen.

Ylen miehet jättävät meidät rauhaan vähäksi aikaa jouduttuaan seisomaan reilun vartin verran vaakatasossa pyyhkivän paksun ja märän rännän maalitaluina.

Siirrymme kohti Ingolstadtia. Sää on huono. Rekat juuttuvat mäkiin ja ajonopeus putoaa noin 5 km tunnissa. Lopulta pääsemme Ingolstadtin, majoitukseen Donau-hotelliin. Langattomat yhteydet eivät toimi edelleenkään. Illalliseksi nautitaan pitsaa ja intialaista murkinaa. Siirrymme lepäämään.

Perjantai 10.2. Ingolstadt – Schnellmannshausen

Aamulla lähtö Donau-hotellista Ingolstadtin kaupunginarkistoon (Stadtmuseum/-archiv). Kaunis rakennus, vanha kasarmi. Ingolstadtilla on vuonna 2006 merkittävä juhlavuosi, kaupunki täyttää 1200 vuotta (kaupunkioikeudet se sai tosin vasta 1250). Perillä oltiin hieman yhdeksän jälkeen, melkoinen lumisade vielä aamulla (lunta oli tullut koko yön). Kaupunginarkistosta tiedettiin, että siellä on ainakin yksi Urkunde, jossa nimi Snellman esiintyy.

Arkistossa ensimmäisenä vastassa kreivi Tillyn mahtava patsas. Seuraavaksi kohtaamamme henkilöt ovatkin sitten aivan muuta maata kuin esim. edellä mainittu pelottava sotapäällikkö tai Münchenin arkistoväki: pääsemme heti johdajarouvan puheille. Erittäin ystävällinen vastaanotto. Kuvauslupa järjestetty heti, samoin kuin apu tunnetun Urkunden hakemiseksi ja tutkimiseksi. Lukuosalin puolella meitä palveli rouva Wittman, niinkään erittäin ystävällisesti. Arkisto hyvin järjestetty. Urkundet vie ty tietokantaan (ilmeisestikin siten että muutama ensimmäinen virke on käännetty ja muutama asiasana määritetty kullekin dokumentille). Rouva Wittman lupasi etsiä Snellman –dokumenteja ja palasi hetken kuluttua mukanaan odotetun yhden sijasta kolme. Saimme lukea ko. alkuperäisiä dokumentteja. Tutkittiin dokumentteja innolla. Yle kuvasi koko ajan. Jonkun ajan kuluttua rouva Wittmann palasi ja kertoi löytäneensä vielä yhden, joka todennäköisesti olisi kuitenkin turha hälytys. Urkundessa – selvästi pisin näistä neljästä – käsiteltiin myllyyn (Schnelmühle) liittyvää juttua, eikä sen käännetyssä osuudessa puhuttu Snellmaneista mitään. Urkunda luettiin läpi puolihuolimattomasti. Vahingossa huomattiin sana ”Snellman” keskeltä tekstiä. Innostuneen tarkistelun seurauksena huomattiin, että löytyi vielä kaksi muutakin selvää mainintaa Snellmanista. Todettiin, että olisi erittäin tärkeää saada

käännös dokumentista, ja tilattiinkin se saman tien rouva Wittmanilta. Hän lupasi ottaa sen henkilökohtaisesti työksensä, ja kääntää tekstin muutamassa viikossa. Oltiin innostuneita, koska dokumentti sijoittuu vuodelle 1467 -ajalle, jolta ei juurikaan ole löydetty aikaisemmin mainintoja Snellmaneista.

URKUNDET INGOLSTADTISSA:

C200 – Heinrich dem alten Snelman, bürger zu Ingolstadt, 1.5.1387

B613 – Heirich Snelman der Junge, bürger zu Ingolstadt, 1.10.1398

B573 – Heinrich Snelman, Bürger zu Ingolstadund seine Ehefrau Kunigunde, 7.12.1408

C733 – Moriz Gruber / Schnelmühle, 10.1.1467 (tekstissä 3 mainintaa Snellmanista)

Selailtiin vielä läpi verokirja (Der Steuerbuch der Stadt Ingolstadt, 1463). Ei löytynyt Snellmanea (lähinnä oli Georg Snelmuller, s. 21). Saimme kaikkien Saksan arkistojen luettelon lainaksi kopiokoneelle, jossa otimme ISBN-tiedot ao. kirjasta, se on hankittava sukututkimusprojektin käyttöön.

Lähdettiin arkistosta puoliltapäivin (meni kiinni klo 12.00) ja kuvattiin Ylen kanssa saapumista arkistoon. Kuvaus osoittautui hankalaksi, koska naapurissa olevan koulun päivä ilmeisestikin loppui, ja oppilaita valui sankoin joukoin ohi. Lähdettiin ajamaan kohti pohjoista (tehtiin nk. pakolliset kuvat koska missattiin ensimmäisellä kerralla moottoritien liittymä). Reilun tunnin ajomatkan jälkeen pysähdyttiin taukopaikalle lounastamaan. Ylihintaista, mutta vastaavasti kehoja ruokaa ja vielä huonompaa kahvia, ynnä hirveä tungos. Lunta sateli edelleen. Ajeltiin kohti pohjoista A9/E51 –tietä kehnoissa säässä (aurinko pilkahti vain muutaman kerran). Paljon metsää ja vähän asutusta. Juututtiin reiluksi tunniksi tietöiden aiheuttamaan ruuhkaan. Käytiin kahvilla juuri ennen vanhaa idän ja lännen välistä rajaa – kahvi ei ollut parantunut edellisestä paikasta yhtään. Jatkettiin vanhan Itä-Saksan puolella. Käännyttiin tielle A4/E40 kohti länttä, pysähdyttiin vielä kerran tauolle Erfurtin liepeillä (taukopaikka suoraan 70-luvulta, ei nautittu mitään). Matkalla oli tien molemmilla puolilla useita komeasti valaistuja linnoja.

Lopulta saatiin näkyviin Eisenachin kaupunki ja Wartburgin linna. Käännyttiin pikkutielle kohti Treffurtia, ja ajettiin pimeässä ohi Creutzburgin (jossa hienosti valaistu linna) ja Schnellmannshausenin (joka on hallinnollisesti osa Treffurtin kaupunkia) läpi. Perillä Treffurtissa

majoituttiin Waldblick –hotelliin. Mukava pieni majatalo, erittäin isot huoneet. Oltiin ainoat vieraat. Lähdettiin syömään kaupungille, päädyttiin kaupungintalon, raatihuoneen kellariravintolaan, ”Ratskelleriin” Kaunis pikkukaupunki (n. 3500 asukasta), mutta selvästi taloudellisesti ei mitenkään vahvoissa kantimissa. Syötiin erinomaiset pihvit. Sukuyhdistys tarjosi illallisen kiitoksena Ylen miehille. Palailtiin hotellille nukkumaan.

Lauantai 11.2. Schnellmannshausen – Schwenningen

Aamiaisen jälkeen hotellille saapuivat oppaamme: Helmut Jahn, poikansa Andreas Jahn ja Willy Uth. Sovittiin päivän ohjelmasta. Siirryttiin Schnellmannshauseniin. Ylen toimittaja lukitsi ovensa pysyvästi, avain katkesi lukkopesään. Oven avaamiseen meni monta tuntia. Muut menimme ”seurojentalolle” (DDR:n aikainen kulttuuritalo, hyvät ja siistit tilat), jonne jätettiin tavarat odottamaan iltpäiväistä esitystä. Talossa oli mm. komea juhlatila. Kylässä on edelleen hyvissä voimissa karnevaaliperinne, jota vietetään helmikuun lopussa. Esillä oli jo siihen liittyvää lavastusta jne. Pohjakerroksessa oli pieni kokoushuone, jonka vitriinissä oli mm. pari sukuyhdistyksemme lehteä 1990-luvulta. Ne olivat peruja Jahnin ja Veli Virkkusen välisestä kirjeenvaihdosta. Lämmittävää oli havaita, että edesmenneen ja ansioituneen sukututkijamme työ ei ole mennyt hukkaan. Hauskaa oli myös törmätä näin hänen jättämiinsä jälkiin. Lähdettiin Helmutin johdolla kävelyllä kylä läpi.

Schnellmannshausenilla on mielenkiintoinen historia. Schnellmannshausenin nimi – kuten tiedossamme oli – esiintyy vuonna 876 muodossa Snelmuntshusa (Snelmunt on etunimi). Se esiintyi uudestaan 1104 Urkundessa, mutta muoto oli muuttunut Snelmanshuseniksi. Paikkakunta on ollut toista tuhatta vuotta rajakylä. Jo ammoisista ajoista – aina vuoteen 1946 asti – se oli Preussin ja Saksi-Weimarin välisellä rajalla, joka jakoi kylän kahtia. (Rajakivessä kirjaimet KP – Königlich Preußen ja GSW – Grosshertzog Sachsen-Weimar). Elettii siis etelän ja pohjoisen vaikutuspiirien välissä. Aikoinaan seudulle asti, ainakin Treffurtiin saakka, oli päässyt pienillä aluksilla, joiden avulla hoidettiin kauppayhteyksiä Leipzigin ja Bremenin suuntiin. Kylä oli myös tullipiste. Saksan jakautumisen yhteydessä kylä jäi idän puolelle – noin kaksi-kolme kilometriä. Se oli siis rajavyöhykkeellä – nk. viiden kilometrin vyöhyke – jonka sisäpuolelle ei ulkopuolisilla ollut asiaa. Kaikilla kylä-



Henrik selvittää sukututkimusprojektiamme tietokoneavusteisesti Schnellmannskreuthissa rouva ja herra Wilfried Schimmelille ja toimittaja Carola Wagnerille.



Vierailulla Pöttmesin pormestarin luona; terveisiä ja tuliaisia Suomen Snellmaneilta.



Henrik ja Jussi tutkivat Urkundeja Ingolstadtin arkistossa.

läisillä oli erikoislupa liikkumiseen. Kylään pääsyä kontrolloitiin tarkasti. Kylässä oli suuri rajapoliisin kasarmi, joka on edelleenkin jäljellä.

Käveltiin pitkin kylää, joka on osittain varsin kaunis, mutta selvästi taloudellisista vaikeuksista kärsivä, kuten koko seutu. Oppaamme sanoivatkin, että heidän epäonnensa on olla keskellä ei mitään, eli väliinputoajina, koska eivät ole minkään suuren ja kehittyvän alueen välittömässä vaikutuspiirissä. Asukkaita kylässä on nykyään reilu tuhat.

Kylän kirkko on merkittävä rakennus. Se on pienehkö, ja pääosin rakennettu 1792, koska muutamaa vuotta aikaisemmin sattunut tulva/maanvyöry oli tuhonnut alkuperäisen kirkkolaivan. Sen sijaan kirkon torni on erittäin vanha, roomanista tyyliä ja 900-1000 –luvulta. Uusi kirkkolaiva rakennettiin tornin toiselle puolella. Kirkon sisätila on koruttoman kaunis, erikoiset kolmikerroksiset lehterit. Seutu on protestanttista, seurakunnassa noin 600 jäsentä. Uskonto vaihtui jo 1517 (mutta Treffurt pysyi pidempään katolisena). Asiaan liittyy se huono puoli, että luostarien arkistot on samoihin aikoihin jo viety pois. Mielenkiintoinen piirre on se, että kirkollisesti Schnellmannshausen kuuluu Magdeburgiin (josta esiäitimme suku, Stålbomit, on kotoisin).

Kierroksen päätteeksi meille tarjottiin lounas Zum Löwen –ravintolassa. Seuraamme liittyi aluepormestari. Käytiin keskusteluja sukututkimukseenkin liittyvistä asioista (kuten jo aamulla hotellilla). Saatiin muutamia vihjeitä: Fuldan luostariarkistoja kannattaisi lähestyä, paikalliset kertoivat, etteivät ole vielä itsekään niitä kokonaan läpi käyneet. Ilmeisesti alueen (lakkautettujen) luostareiden Urkunde -arkistot on keskitetty sinne.

Mielenkiintoinen yhteensattuma nimen suhteen on se, että naapurikylien on nimissä esiintyy sanapäätte –roda tai rode, joka sanana tarkoittaa samaa kuin kreuth (Schnellmannskreuth), eli raiviota.

Noin kello kahdelta siirryttiin takaisin kulttuuritalolle valmistelemaan esitystä. Paikalle saapui kaikkiaan 22 kuulijaa. Pidettiin pääosin sama esitys kuin Wangenissakin, muutamia muokkauksia. Sen lisäksi katsottiin DVD:ltä Thüringenin televisiossa esitetty Namen auf den Spuren –ohjelma. Ko. ohjelmassa jäljitetään erilaisten nimien alkuperää, ja ao. jaksossa oli pitkäkö osuus Schnellmannshausenista. Saimme kopion ko. ohjelmasta. Luovutettiin esitysten päätteeksi herra Jahnille sukuyhdistyksen kirja (jo aikaisemmin oli annettu sukututkimusaineistoa) sekä kylän museoon



Schnellmannshausenin seurojentalon kellarikerroksen kokoushuoneessa on vitriinissä pari tiedotuslehtemme vanhempaa numeroa. Vitriinin edessä Helmut Jahn ja Willy Uth.



Schnellmannshausen - kirkko keskellä kylää.



Jussi pitää esitelmäänsä Schnellmannshausenin seminaarissa.

Sukuyhdistyksestä ja suvusta kertovat taulut (jotka tosin olivat kulmastaan kärsineet, eli luvattiin toimittaa uudet tilalle). Saatiin Schnellmannshausenista kertovia kirjoja ja videoita kylän 1125 –vuotishuhlista.

Esityksen jälkeen siirryttiin oppainemme Creutzburgiin vielä pienelle iltapalalle. Nautittiin maittavaa ateriaa ja käytiin erittäin mielenkiintoisia keskusteluita, joissa oppaamme kertoivat elämästä rautaesiripun toisella puolella ja erityisesti tunnelmista ja tapahtumista miehitysjoukkojen saapuessa sekä Berliinin muurin murtuessa 1989.

Iltapalan aikana vihdoinkin Henrikin vaimo sai puhelun läpi matkapuhelimeen. Kalpea Henrik palasi pöytään ja ilmoitti poikansa olleen TYKS:issä leikkauksessa. Lähes kolmivuotias Henrik Anton oli napannut matkaansa leikkeihinsä puisen paistinlastan ja ajellut leikkimopollaan eteisen hallin käytävää ja kaatunut lasta suussa. Suuri haava, onneksi vähän verta, ihmeellinen onni haavan sijoittumiseen kohtaan, jossa ei ollut isoja verisuonia. Ennuste lupasi pojan parantuvan, mutta huoli oli suuri. Mitään järkevää menetelmää nopeuttaa kotiinpaluuta ei ollut, ja vaimo aikoi olla yötä sairaalassa pojan seurana.

Iltapalan nautittuamme oli taas hyvästien aika. Lähdimme tien päälle. Tarkoituksena oli ajaa niin kauas etelään ja lähelle Sveitsin rajaa kuin mahdollista. Liikkeelle lähdettiin noin klo. 19.30 ja ajoa jatkettiin keskisen Saksan halki länteen kohti Frankfurtia, Stuttgartia ja sieltä edelleen kohti Sveitsin rajaa Bodenseen länsipuolelta. Sää oli oleellisesti parempi kuin edellisellä iltana, ja matka tahtui sumusta huolimatta hyvin. Lopulta noin puoliltaöin todettiin, ettei enää pidemmälle jakseta, eikä rajallekaan ole kuin n. 40 km. Kysyttiin moottoritien pysähdyspaikalta majoitusvinkkejä, ja ajettiin niiden perusteella Willingen-Schwenningeniin. Löydettiin kolme kiinni olevaa hotellia, mutta onneksi myös yksi edelleen avonainen. Majoituttiin. Väsymykseltä saatiin juuri ja juuri unen päästä kiinni.

Sunnuntai 12.2. Schweningen – Zürich – Helsinki

Nukuttiin aamulla melko pitkään. Lähdettiin liikkeelle klo 11.00. Ylitettiin raja Sveitsin puolelle. Rajanylitys hiukan kesti, koska kamerakalusto piti taas tullata. Passeistamme oltiin varsin vähän kiinnostuneita. Rajalta Zürichin lentokentälle oli enää vajaat 100 km. Käytiin tankkaamassa auto hiukan ennen kenttää. Perille saavutettua luovutettiin auto. Naarmu

auton kyljessä ei aiheuttanut ongelmia.

Kentällä tapasimme jälleen Werner Schnellmanin. Etukäteen oli sovittu, että Antti Sajantila soittaa meille klo 15.00 ja kertoo tulokset Wangenissa otettujen näytteiden analyyseista. Etsittiin hyvää paikkaa, jossa ko. puhelun voisi kuvata. Kentän kongressikeskus oli sunnuntaina kiinni. Muutakaan hyvää tilaa ei löytynyt. Sitä paitsi kentällä kuvaaminen oli periaatteessa kielletty. Lopulta menttiin kentän lähellä olevaan Mövenpick -hotelliin, josta varattiin kokoustila. Ko. tila osoittautui erittäin huonoksi kuvauksellisesti, ja vaihdettiin se tavalliseen huoneeseen (josta näköala kentälle päin). Kuvattiin, kun saatiin tiedot tutkimustuloksesta. Antti kertoi puhelimesta suomeksi, että tutkittujen näytteiden 12:sta tutkitusta Y-hablostasta kuusi oli samanlaisia kuin meillä, eli tämän perusteella ei voida osoittaa ainakaan suoraa sukulaissuuhdusta. Todettiin, että ongelma on siinä, että näytteet ilmeisesti ovat aivan liian suppeasta piiristä. Niitä tarvitaan lisää. Todettiin myös se, että Sveitsiläisten tulisi tehdä sukupuu itsestään, koska vain sitä kautta voitaisiin varmistua näytteiden riittävästä edustuksellisuudesta. Käännettiin oleelliset osat keskustelusta Wernerille. Pientä pettymystä oli alkuun ilmässä, mutta mieliala vaihtui nopeasti tarmoon jatkaa eteenpäin sekä DNA- että arkistotutkimuslinjaa pitkin. Totuushan on edelleen se, että Euroopan DNA-tietokannoista löydettiin suvullemme ominaisia Y-haploidivastineiden esiintymiä nimenomaan germaaniselta alueelta. Kenelle ne kuuluvat, ellei nyt sitten näille Sveitsin Schnellmanneille? Meidän on siis jatkettava tutkimuksia monin eri tavoin ennen kuin mitään todella varmaa voidaan sanoa puoleen tai toiseen.

Palattiin kentälle, jossa menttiin syömään. Tarjottiin Wernerille lounas. Petrin ”pikkuserkku”, taatusti Sveitsin Snellman, Helmikki tavattiin vielä pikaisesti miehensä Marco Baumannin kanssa. Lopulta heitettiin jäähyväiset, ”chekauduttiin” koneeseen ja siirryttiin kauppojen kautta Finnairin siipien suojaan. Paluumatkalla huima vastatuuli; kone lähti suunnilleen aikataulun mukaan, mutta perille saavuttiin vasta lähes tunti myöhässä, eli noin puoliltaöin. Matkatavaroita odotellessa suunniteltiin jo seuraavaa retkeä tai ainakin retkikunnan jälleennäkemisjuhlaa. Napattiin matkatavarat, kiitettiin matkaseurasta ja suunnattiin kotikonnuille.

Henrikin osalta vastoinkäyminen pojan onnettomuuden osalta kääntyi lopuksi parhain päin, pojan kurkku parani eikä pysyviä vaurioita näytä muodostuneen puheeseen tai nielemisessä käytettyihin lihaksiin.

Matkanjohtajan yhteenveto

Henrik Snellman

Suunniteltu sukuselvitysmatka sujui kaikesta puolesta hyvin ja onnekkaina merkeissä niin matkan tavoitteiden kuin myös matkalla olevien ja heidän omaistensa kannalta katsottuna. Erittäin myönteistä oli se ystävällisyys, kiinnostus ja myötämielisyys jota kohtasimme Sveitsin Schnellmann-sukua olevien henkilöiden taholta. Kollektiivista iloa ja tyytyväisyyttä voimme sukuyhdistyksenä kokea siitä, että Sveitsissä on nyt käynnissä varsin laajan Schnellmann-suvun järjestäytyminen organisoiduksi sukuyhdistykseksi. Asiaan kuuluva ja paljon työtä teettävä sukuselvitys, jota Sveitsissä nyt ja jatkossa suoritetaan, hyödyttää suoraan myös omia sukuselvitystarpeitamme. Suoritettujen DNA-tutkimukset ovat Suomen osalta jo tuoneet merkittävää varmuutta ja lisätietoa sukumme nykyisten haarojen jäsenten verisukulaisuudesta. Kansainvälisten DNA-tietokantojen kautta tehty vertailututkimus osoittaa lisäksi, että vastaavaa Y-haploidiä löytyy erityisesti germaaniselta kielialueelta ja sekä vähäisemmissä määrin Ruotsin alueelta. Koska DNA-näytteiden tuloksia on ryhdytty keräämään ja tallentamaan tietokantoihin vasta melko hiljattain, voimme päätellä tästä, että mainituilla alueilla elää tänä päivänä etäisiä sukulaisiamme. Tehtävämme on selvittää keitä he ovat ja minkä nimisistä suvuista on kysymys; ellei sitten Sveitsin Schnellmanneilta jatkotutkimuksissa löydy sukuhaaraa, jolla olisi vastaava Y-haploidi kuin Suomen Snellman-suvun jäsenillä.

Siten uudentyyppinen sukututkimus lääketieteellisin menetelmin vahvistaa ja tukee kauniilla tavalla sukumme aiempien polvien perinteistä ja voimia vaatinutta arkistoihin perustuvaa sukututkimusta. Vaikka matkamme aikana saaduista neljästä Sveitsin Schnellmann-sukuisten DNA-näytteistä ei suoraan löytynytkään Suomen Snellman-suvun DNA-näytteen Y-haploidikombinaation kanssa täsmäyvä yhdenmukaisuutta, joudumme silti odottamaan ehkä joitakin vuosia ennen kuin lopullinen varmuus tältä osin on saatu. Ensin on varmistettava Sveitsin Schnellmann-suvun eri haarojen näytteiden keskinäinen vastaavuus sekä vastaavuus Snellman-sukumme näytteiden kanssa. Ja jos tulos on lopulta se, että vastaavuutta ei Schnellmann-suvun parista löydy, joudumme laajentamaan etsintää. Onhan saatava selville, kenellä virtaa suonissaan Snellmanien verta?

Tieteellisessä tutkimuksessa myönteisiä ja kielteisiä tuloksia pitää arvostaa samalla tavoin, tieto itsessään antaa suuntaviivat uusiin ongelmiin ja teorioihin, joihin joudumme hakemaan vastausta. Näin edeten voimme hitaasti mutta määrätietoisesti päästä eteenpäin. Jatkotutkimukset nyt saatujen näytteiden osalta jatkuvat ja tässä on tärkeää, että tutkimusta on luvannut johtaa tieteellisellä puolella professori Antti Sajantila. Ellemme itse koe tutkimusta tärkeänä, se ei ulkopuolisiakaan kiinnosta tai vakuuta. Sukututkimuksessa ei ole lopullista maalia. Se jatkuu niin kauan kuin suku itse on elinvoimainen ja suvun parista löytyy niitä, jotka haluavat sukututkimusta suorittaa.

Artikkeli on julkaistu alunperin Domus Nostra -lehdessä 12.5.2006.
Copyright © Snellmanien sukuyhdistys ry
Kaikki oikeudet pidätetään.
Artikkelin kopiointi ja julkaisu millä tahansa menetelmällä ilman Snellmanien sukuyhdistys ry:ltä saatua etukäteen pyydettyä kirjallista lupaa on kielletty.